

Medborgare Roskow

av

Christian Munthe

© 2020

Tillgänglig via: <http://christianmunthe.com>

Det var glest i det lilla jordfästningskapellet i änden av begravningsplatsens flacka slänt ned mot viken. Endast gravvårdsskötaren och jordfästningsförrättaren befolkade det höga, svala rummet av sten. Där utanför kluckade vågor mot strandens stenar och vattnets krusning glimmade i den sena eftermiddagssolen.

”Det blir nog bara du och jag, Ester”, konstaterade förrättaren med en suck.

Ester nickade och tände stearinljusen på var sida om den enkla urnan med utsirad nationsvapen. *Robert Roskow*, läste hon tyst för sig själv innan hon drog sig undan så att akten kunde inledas.

Då förrättaren förberedde sig tidigare under dagen funderade han på avsaknaden av närstående. En del klarar inte av att bli omtyckta, hur gärna de än skulle vilja, tänkte han då. Andra står bara inte ut med folk, helt enkelt. Nåja, konstaterade han nu tyst för sig själv, oavsett hur det var med den saken var aska det enda som till slut återstod efter alla medborgare. Han inledde ritualen.

Ester var inte otålig, trots avsaknaden av besökare. Hon visste att det sista pennstreck som för nationen markerar slutpunkten för en medborgares livslopp måste dras med sträng ekonomi. Det allmännas minimikrav måste självfallet tillgodoses, men hon litade på att förrättaren skulle vara sparsmakad och rask. Och det var egentligen inte längden på själva förrättningen, eller vilka krumelurer av profan eller sakral natur den inbegrep, som skulle vara den stora skillnaden en dag som denna. Kontrasten låg i hur förloppet skulle gestalta sig efter denna stund av – andakt?

Hon hade mer eller mindre ärvt plikten efter sin far och innan dess varit med i utkanten redan som flicka. Det kyrkliga ordet passade även för en sekulär akt som dagens, tyckte hon. Ur praktisk synvinkel handlade jordfästningar mest om hävd, mindre om konfession och förkunnelse, eller ens sorg. Berörda, i de fall där fanns några, kunde förstås kalla saker precis vad de behövde kalla dem. Efter andakten alltså, då den gedigna, ekporten slagits upp och det sena eftermiddagsljuset silade in i kapellet, skulle i många andra fall en mindre procession vidtagit, då hon haft att sörja för urnans värdiga och säkra transport till den utsedda gravvården. Förrättaren skulle å sin sida ha tagit plats i slutet av skocken, så att de båda i diskret samordning kunnat valla de sörjande fram till det lilla hålet i jorden. Ritualen skulle därpå avslutats med några korta fraser av förrättaren, varefter hon själv sänkt ned urnan och satt den förberedda tuvan av gräsklädd jord på plats. Denna slutfas, denna sista gest i fria luften, skulle i dessa fall vara enkom för de sörjandes del; nationen hade fått sitt inne i kapellet.

”Ja, tack för den här gången då”, mumlade förrättaren ute på stentrappan medan han betraktade hur Ester kånkade urnan till skottkärran som väntade på grusplanen. Hon strök svetten ur pannan med underarmen och sträckte på ryggen.

”På tisdag igen, eller hur var det?”

”Du har ordning på plikten som ingen annan, Ester. Allt bra där hemma? Jag hör att dottern är ett ljus i skolan.”

Hon muttrade något ohörbart och skramlade iväg medan förrättaren bakom henne började puffa nikotinånga ur e-ciggen samtidigt som han kollade mobilen. Väl framme färdigställde hon den väntande graven, förberedd med enkel stenplatta av föreskriven typ, grå och rimligt slät. Liksom urnan pryddes den diskret av nationsvapnet, blockbokstäver och siffror, utan färgskiftningar andra än dem som himlens, solens och årstidernas växlingar skulle tillhandahålla med tiden.

”Robert Roskow”, mumlade hon utan vidare tanke när hon med blicken på gravstenen tryckte ned tuvan över urnan och trampade för att jämna till.

Som vanligt stänkte lite av den leriga mullen på stövlarna, så att hon efteråt fick spola av dem med slangen som satt monterad runt knuten på kapellet, intill det verktygsskjul hon själv ställt i ordning för många år sedan.

När hon återvände kunde slöjor av förrättarens doftlösa nikotinångor ännu anas som dis i solstrålarna som nådde porten genom alarnas lövverk. Hon tänkte belåtet på hur hon själv lyckats sluta röka, för säkert trettio år sedan nu och mest för att hon varit tvungen. Jordfästningsförrättaren var uppenbarligen av annat virke, vilket också den diskreta partinålen i kavajslaget skvallrade om, och hon var förstås väl medveten om hans ställning som ordförande i grannskapets samfällighet. Roskow, tänkte hon och kisade i kvällsljuset mot basborgarhögen som reste sig väldig på andra sidan viken invid värmeverket – det pratades om att anlägga en slalombacke på den, nu när den snart skulle nå gränsen för sin föreskrivna utbredning. Det gick förstås att vara en god medborgare alldeles oavsett namn och härkomst, det visste hon lika väl som alla andra, men ändå! Roskow, lät det inte lite utländskt?

*

Medan han styrde bilen in mot staden och kvällsmötet med samfälligheten, lättade förrättaren på den blyertsgrå slips han valt ut för att passa till den mörka förrättningskostymen. Invaggad i melodiradions skval och stimulerad av nikotinet slogs han av häpnad av att först nu inse vem det var han precis lagt i jorden. Han uppfylldes först av ljud och dofter, det var nämligen så hans minne fungerade. De bilder som för många utgör den primära kontakten med det förflutna kom för honom som regel i efterhand – om de alls kom. Minnena som nu bröt fram var från uppväxtens port in i vuxenlivet och skeenden då som format både honom och världen han nu levde i.

”Allting kan gå i tusen bitar ...”, sjöng en lantligt gnällig röst på radion i någon dänga som till och med var äldre än det han nu erinrade sig.

Så här många decennier senare hade allting ljumnat på något vis, tvingades han erkänna. Visserligen hade allt i grova drag lunkat på som det stakats ut då – låt vara med en eller annan skavank som man fått vänja sig vid – men den där känslan av total omvälvning som fyllt dem alla på den tiden låg nu långt tillbaka. Det slags omvälvning som det är en ynnest att få vara en del av, tänkte han ofta när vardagens leda och nedrigheter gjorde honom uppgiven. Det slags omvälvning som inte kräver något annat av individen än att han eller hon ser vågen som rullar in och låter sig svepas med för att bli en del av rörelsen i stället för att krossas av dess kraft.

Orden var förstås inte hans egna, de spelades upp för hans inre öra samtidigt som han styrde in på grannskapets huvudgata och skymtade medborgarhusets spira över taken några hundra meter längre bort. Den lite lantligt, sävliga röst som, trots sina ofta långdragna klagosånger om förfallet som gjorde omvälvningen nödvändig, invaggat så många av dem i tillförsikt. Rösten var inte Roskows, men det klingande minnet återfann snabbt lukterna och ljudet av många människor, tätt sammanpackade och upphetsade inför ledarens anförande i den enorma salen.

”Och nu flyttar vi oss framåt i tiden”, annonserade programledaren hurtigt mitt i förrättarens tankar när musiken klingat av.

Nej, det gör vi inte, tänkte förrättaren och drog ned volymen. Precis tvärtom.

Han förflyttade således tankarna till ett annat medborgarhus. Inte detta, vid vilket förrättaren just svängde in för att parkera på grusplanen runt gaveln, numera en av otaliga inrättningar av samma slag i den nya nationens trygga grannsämja. Inte sällan var de som här inrymda i gamla kyrkor. Ett annat medborgarhus alltså, påtagligt större och mer ursprungligt: det första av alla, där i huvudstadens mitt. Han mindes hur det på den tiden varit en strålande symbol för det slutligt uttraderade motståndet, efter att korrupta parti- och föreningsstöd avskaffats, regleringen av samhällsfarliga verksamheter stramats upp, och lojalitetslinjen blivit en sann folk-rörelse. Mitt i människomassan i den enorma samlingssalen hade talarna där framme på scenen passionerat debatterat kursen för framtiden. I bänkarna och på det vidsträckta golvet hade han själv och alla andra trogna slutit upp för att stödja och jubla och ge vågen fortsatt kraft, oavsett vilken väg som skulle väljas. Ledaren hade

som vanligt hållit sig lite i bakgrunden efter sitt inledande tal, medan rörelsens främsta tänkare och strateger lagt fram sina kort och brutit sina lansar. När väl seg-raren utkristalliserat sig hade han därpå, likt en magiker, frambesvurit folkviljan in-för den rusiga massan.

Här och nu bröt slutligen bilden av Robert Roskow fram inför förrättarens blick, precis när han klev ur bilen och unnade sig några extra puffar nikotin, med skinkan lutad mot den främre stänkskärmen. Först mindes han rösten, en annan röst än ledarens: en torr stämma som entonigt, men ändå märkligt engagerande, manat till måttfullhet när hetsporrar nyss förespråkade drastiska steg mot den nya nationens förverkligande. Strax därpå såg han för sin inre blick bilden av en hög-växt, gänglig medelålders man med blont, slätkammat hår, avslappnat stödd mot podiet. Med saklig stämma resonerade han snarare än orerade om partiets ideologi och varför den inte motiverade de måttlösa reningsbad som radikalerna nyss före-språkade. Förrättaren kunde nu också erinra sig hur Roskow, på den tiden en fram-trädande intellektuell med sparsmakad framtoning, imponerade med sin lättfattliga rättsstatslinje i medborgarfrågan. Nu när partiet slutligen hade nationens öde i sin hand var inte tiden att återfalla i gamla banor av godtycke, brådska och kaos, fram-höll Roskow. Att bygga en sund och trygg nation kan inte hetsas fram, inte fram-tingas med otyglat våld, förfuskad vetenskap eller blå dunster kring de ekono-miska nackdelarna med en skarpt avgränsad nation. I stället – det här var enda pas-sagen då förrättaren kunde erinra sig att Roskow höjt tonläget en aning – låt landet byggas av lagar lika för alla! Målet var ett land av medborgare som tillsammans ut-gjorde en och samma homogena nation. Låt därför lagarna formas så att detta re-sultat långsamt men säkert växer fram, samtidigt som fred och välstånd kan säkras till hela folkets väl. Detta, avslutade Roskows, kräver mer än någonting annat tåla-mod. Brådska hotade målet, var hans budskap, hotade nationen, hotade att åter frambesvärja de förflutna försökens katastrofer.

”Ett sådant tålamod”, sade Roskow och stannade upp helt kort, höjde handen i en bekräftande hälsningsmarkering och blickade ut över salen. ”Ett sådant tåla-mod bygger en sann nation på säker grund. Det, landsvänner, kan bara komma

från det egna folket, från er! Ni, era barn, deras barn; länk efter länk smids kedjan som håller oss samman, och genom alla dessa generationers tålmod ska målet bli vårt till slut: ett i sanning helt, sunt och säkert land!”

Inför den jublande massan kunde inte ledaren dra någon annan slutsats än att kora Roskow till segrare. Förrättaren förnam ännu svaga efterdyningar av den beundran han fyllts av då; en varm vördnad inför dessa båda, vilka framträtt där på scenen som precis den enhet av tanke och handling som ledaren så ofta utlovat.

”Hallå och hej!”

Rösten ryckte förrättaren tillbaka till nutidens parkeringsplats.

”Välkommen kära granne”, mumlade han.

Kvällens mötesdeltagare hade börjat anlända och förrättaren besvarade deras hälsningar samtidigt som minnet av Roskow fortsatt spelades upp.

Kort efter triumfen där på podiet inleddes arbetet med Roskow-reformerna, och den klara vision som målats upp grumlades i efterspelet av utskotts- och kommittéförhandlingar. Med ledarens stöd stod sig Roskows grundläggande idé: medborgarskapet var en ynnest som skulle bygga den trygga och homogena nationalstaten. Således måste det villkoras på samma vis för alla, infödda såväl som främmande. Men radikalernas brådska ledde till kompromisser. Befintliga infödda medborgare i mogen ålder hade fått tio år av respit att bevisa sin nationstillhörighet. För alla nya som föddes inom riket hade föreskrivits en provningsfas mellan sexton och arton års ålder, då ynnesten kunde erövrats efter erforderlig utbildning. Alla som misslyckades och i stället blev basborgare skulle ges en ny möjlighet vart femtonde år, men då var de tvungna att under mellantiden visa sin lojalitet som pliktarbetskraft. Till slut nåddes även enighet om att det skulle vara möjligt för inflyttade främlingar att bli basborgare, för att därigenom kunna ansöka om medborgarskap på samma villkor som andra, men då krävdes tjugo års oförvitlig levnad och dokumenterad nytta för nationen. Reformerna innehöll också Roskows centrala förslag att även befintliga medborgarskap skulle provas på nytt med samma femtonårsintervall. Ett misslyckande tolererades och skulle ge en ettårig respit och chans till omprövning, men efter två misslyckanden skulle nationstillhörigheten övergå till

basborgarskapets hjontillvaro, med krävande plikter och utan nämnvärda rättigheter bortom möjligheten att så småningom omprövas. Slutligen, för att undvika alla anklagelser om att bryta mot internationell rätt, drog staten med omedelbar verkan tillbaka sin signatur från alla tidigare ratificerade internationella överenskommelser som kunde strida mot reformerna, mesta uppenbara var asyl- och flyktingkonventionerna. Så säkrades rättsstatens principer om att land byggs med lag inför vilken alla står lika.

Förrättarens minnen av Roskow bleknade i samma takt som händelserna närmade sig nutid. Här stod han nu, invid det medborgarhus där han själv presiderade, mycket tack vare Roskow. Men var hade det blivit av Roskow själv? Reformerna som bar hans namn hade, som utlovat, parerat de negativa ekonomiska effekterna av landets ökade slutenhet och drastiskt krympta skara av medborgare: basborgarskarorna skötte ruljangsen på hemmaplan, med kraftigt minskade offentliga utgifter som följd, och de som blivit över hade genom det statliga arbetskraftsuthyrningsmonopolets försorg blivit statskassans viktigaste inkomstkälla. Hur kunde det komma sig att en sådan potentat lagts i jorden så ensamt och obemärkt?

Förrättaren drog i sig en sista puff nikotinånga och rullade med axlarna för att få bort stelheten efter bilfärden samtidigt som han rörde sig mot trappan vid ingången. Nästan alla grannar hade anlänt medan han blivit stående med minnet av Roskow. De hade respektfullt lämnat honom ifred och bara hälsat på håll; det traditionella hejet med öppen handflata och lätt särade fingrar. Som vi hälsar i det här landet om vi inte tar i hand, som skolan lär varje barn. Tryggt vilande i vetskapen om att han höll alla öden i sina händer klev han in för att ta plats vid ordförandeklubban. Men först skulle han nog hinna slå upp den här Roskow i arkivet för att se vad som egentligen hänt efter hans stora triumf.

*

Hemma vid köksbordet rufsade gravvårdskötaren Ester sin sjuttonåriga dotter Sara i håret. Sara satt hukad över medborgarstudierna medan hennes storebror Sam tog

hand om disken, bredaxlad och tyst hummande på någon sång Ester inte kände igen. Någon diskmaskin hade de inte råd med och brukade turas om, nu när Sara måste plugga så hårt. Ester var, liksom sin son, endast en enkel basborgare och de knapra inkomsterna av gravvårdsskötarplikten, ihop med alla utgifter för obligatoriska universitetsstudier, sjukförsäkring och annat i samma väg, gav inget utrymme för hushållsmaskiner, vid sidan av det slitna kylskåpet och den gamla spisen hon kommit över på skroten. Men snart så! Sara hade klarat alla delprover galant så här långt, och nu återstod bara sista tentan i nationshistoria. Hon hade läshuvud – till skillnad från sin mor och bror – och lönen och förmånerna som väntade när det sista hindret passerats skulle göra stor skillnad för familjen: studiemedel, fri hälso- och sjukvård, rätt till subventionerat boende i grannskapskvarteren. Bara för Sara förstås, men ringarna skulle sprida sig på vattnet och en del av överflödet skulle komma familjen till del. Kanske skulle hon till och med kunna hjälpa sin bror att ta språnget, även om han redan börjat hugga i på begravningsplatsen på helgerna i hopp om att med tiden kunna ta över sin mors plikt. För Ester själv var det för sent, hon hade missat sina två första chanser och sedan struntat i saken. Hon tyckte desutom att sysslorna på begravningsplatsen passade henne bra och kunde inte låta bli att känna sig lyckligt lottad jämfört med många andra. Pass och rösträtt, grannskap och annat som följde med medborgarskapet fick vara för andra än deras familj, hade hon tänkt. Tills nu.

”Mamma, en grej här fattar jag inte.” Sara vred på huvudet, så att hennes bruna ögon glimmade i karbidlyktans sken. ”Varför kan *främlingar* bli basborgare? Det står här att det var viktigt för nationen att det blev så, men jag förstår inte varför.”

”Får jag se!”

Ester böjde sig fram för att titta på texten Sara pekade på i det skumma ljuset. Nästan omärkligt lutade Sara kinden sin mors axel; med full fart in i vuxenheten sökte hon allt oftare barnets närhet hade Ester märkt. Det gick mödosamt för Ester att läsa och det berodde inte bara på dunklet, hon hade alltid haft svårt med bokstäver. När barnen varit små hade deras far som fått stå för högläsning och läxhjälp, in-

nan han omkom med tusentals andra uthyrda pliktarbetare vid den stora kollapsen av Bangalorestadion, bara två veckor innan den skulle ha hyst invigningen av olympiska spelen. Det var elva år sedan nu och visst hade de fått en ersättning – den hade betalat den nygamla spisen – men eftersom de inte haft råd med extraförsäkringen blev det inget löpande ekonomiskt stöd av det slag som automatiskt tillfaller en medborgares familj. Fast tanken var ju löjlig – hade Jonas varit medborgare hade han inte gjort plikttjänst på ett bygge, än mindre i Indien, utan haft en trygg anställning här hemma med generös lön och alla tryggheterna. Sara däremot ...

Hon samlade sig.

”Titta här lite längre ned och i faktarutan. Det kan nog vara förklaringen.”

Hon pekade på den uppslagna boksidan.

”De skriver här om varför nationens ekonomi kunnat vara så stabil – en sensation jämfört med tidigare försök på andra håll, står det. Titta här: ’Tack vare Roskow-reformernas besparingar genom basborgarplikt och därtill hörande differentiering av offentlig konsumtion för de olika borgarslagen, rikliga inkomster från basborgarexportnäringarna samt en stabil, kontrollerad tillförsel av en balanserad mängd nya bas- och medborgare i riket, har nationell homogenitet kunnat förenas med fred, sunda statsfinanser och en stadigt växande medborgerlig trygghet’. Jag tror det betyder att det hade blivit för dyrt och oroligt om alla kunnat få ha det som medborgarna, även utan att vara assimilerade, men också om ingen haft en chans att få komma med.”

”Och ’tidigare försök?’”, frågade Sara. ”Vad menas med det?”

Hon tuggade lite på pennan och besvarade sedan sin egen fråga: ”Då har man alltså försökt homogenisera förut, antar jag, men utan de här smarta Roskow-grejjorna. Jag får göra en punktlista. Tack mamma!”

Läshuvud som sagt, tänkte Ester och erinrade sig i samma stund varför namnet hon just läst högt var så bekant.

”Sara, du kanske ska kolla upp vem den där Roskow var också. Det kan vara viktigt, man vet aldrig ...”

”Men mamma!” En djup suck hördes från dottern, plötsligt ljusår från barnets kind mot sin mors axel alldeles nyss. ”Det är väl klart att jag vet vem Robert Roskow är! Han är ju en av veteranerna! Var med i partiet från början och hela tiden under nationens konsolidering.”

Ester mumlade något om att sådana där detaljer hade hon aldrig haft tid att bry sig om, med allt som behövde tas om hand. Sara fortsatte:

”’En stor tänkare’, stod det, ’en nestor’! Självt assimilera faktiskt! Med inflyttade föräldrar, ortodoxa som flytt från kriget i Georgien, innan tsaren återtagit kontrollen och Ryssland blivit återförenat och fredligt igen.”

Hon log självbelåtet över sitt kunnande och läste innantill från stycket hon bläddrat fram:

”’Ett anmärkningsvärt och lysande exempel på hur sund nationell homogenitet och medborgerlig lojalitet kan förenas med internationell och etnisk vidsynhet’. Jag har lagt just den frasen på minnet inför provet också.”

Senare i mörkret när ljusen blåsts ut, i väntan på sömnen i kökssoffan, tänkte Ester att årtalen nog stämde ganska bra med dem hon sett på urnan och gravstenen. Det där kriget i Ryssland måste ha varit för länge sedan, innan partiets avgörande framgångar banat väg för konsolideringen. Det passade bra med namnet också och hennes aning om att det var utländskt stämde. Men om han nu varit en sådan framstående person – nämnd med namn i nationshistorieboken och allt – varför denna simpla och folktomma jordfästning? Partiveteraner av den digniteten förärades alltid pampiga och offentliga avsked. Något måste ha hänt, tänkte hon, och – i nästa ögonblick – om det nu alls *var* samma person. Vad visste hon om sådant när allt kom omkring? Kanske fanns det massor av dignitärer hon aldrig hört talas om som lades i jorden i privat avskildhet? Kanske var Roskow ett jättevanligt namn, precis som Robert? Hennes bild av vad som tilldrog sig i landet formades ju, precis som alla andras av vad Nationens Nyheter visade. Och inte visade.

Roskow lutade sig mot dörren han just stängt bakom ledaren och honom själv för att dämpa massans jubel.

”Tack för stödet, förresten. Och förtroendet. Jag lovar att du inte kommer att bli besviken!”

VIP-logen bakom scenen i Medborgarhusets enorma kongressal var som ett större vardagsrum, med två sittgrupper och friska, prunkande blommor i glasrikesvaser. Ledaren hade precis sjunkit ned i en av de bekväma skandinaviska fåtöljerna av ljusst trä och sadelgjord. På soffbordet framför sig hade han slängt den bukett med sommarblommor och breda sidenband i nationens färger han nyss hållit i famnen. Som utsedd segrare hade Roskow snyss förärats en extra stund i strålkastarljuset invid ledarens sida. Dessförinnan hade hans huvudmotståndare i debatten blivit de första att lämna scenen, offentligt förödmjukade. Men därför också extra farliga, hade Roskow hunnit tänka innan ledaren lyft hans arm inför massans jubel.

”Du känner mig, Robert”, sade ledaren och knäppte händerna bakom nacken. Han lutade sig tillbaka efter att ha lossat slipsen och öppnat kavajen. ”Jag erkänner alltid den som lojalt verkar för rörelsens och nationens bästa. Och i kväll var det ovanligt lätt att se vem det var. Inte för att jag tvivlade innan”, tillade han efter en paus och gav Roskow en lång, outgrundlig blick.

Roskow hade under tiden avvaktande närmat sig från sin position innanför dörren. Han halvsatt nu snett mitt emot ledaren, med ena skinkan vilande på soffans mjuka armstöd. Redo för språng, tänkte han och kände ledarens blick, men utan att förstå vad den tanken innebar. Han grävde efter cigarillasken i kavajfickan innan han mindes rökförbudet.

”Ännu ett tack i så fall. Jag visste inte hur mycket du tog mina argument på allvar. Jag menar inte nu i kväll, tidigare ... ”

”Robert, hela konsolideringsprocessen förlöpte exakt som du förutsett. Blåskjortornas sammanbrott och sammanslagningen efter vändningsvalet. Extremistlagarna, där du klarare än någon annan insåg exakt vilken kärna vi inte kunde kompromissa bort. Hur grundlagskommissionen därigenom sedan kunde vridas

vår väg. Du hade all anledning i världen att framhålla dig själv som pålitlig och insiktsfull. Mer än bröderna bråttom och deras anhang.”

Roskow kände skrattet bubbla i strupen över ledarens hånfulla epitet om hans för tillfället besegrade rivaler. De som tolererat partiets universalnationalism endast av taktiska skäl för att kunna gripa makten. I konsolideringens spår hade de snart öppet återtagit den unkna chauvinism som störtat varje tidigare nationell rörelse i fördärvet. Nattstånden rasbiologi och, än värre, stolliga idéer om kulturell överhöghet och utrensning, vilka på kort tid inte bara skulle rasera ekonomin, utan även pressa fram en hopplös negativ spiral av allt våldsammare repression – först inom landet men vad tiden led även över dess gränser, med allt vad det skulle ha fört med sig. Han hade ofta erinrat sig Stefan Zweigs ord av förtvivlan över de irrvägar den tidiga 1900-talsnationalismen tagit, innan han skjutit sig i sin latinamerikanska exil: ur ’den fruktbara viljan till inre konsolidering’ skulle snart ha fötts ett ’epidemiskt begär efter expansion’. Det var just den tanken som en gång inspirerat Roskows jakt på en ideologisk lösning av den gordiska knut som kortslutit alla tidigare försök i partiets anda. En nationalkonservativ motsvarighet till socialdemokratiens geniala drag att inom ett ramverk av socialistisk retorik härbärgera såväl kapitalism som demokrati. Därför hade rivalernas tankegods utgjort giftigt smolk i den klara bägare av ren framtid han förordat efter att makten säkrats.

Han svalde skrattet. Det var inte hans sak att avgöra hur utstötta bråttombröderna egentligen var, än viktigare var att inte framstå som att han inbillade sig att det skulle vara det. Han såg ned på sina svarta, blankputsade skor, där lite glittrande konfetti från stämmans festliga avslutning fastnat, medan ledaren fortsatte:

”Du förstod, till skillnad från de andra, hur viktigt det är att aldrig agera överilat – aldrig! Att undvika allt som skulle kunna liknas vid långa knivar eller kristallnätter. ’Låt de andra stå för bråket’, minns jag att du sade en gång, ’och låt oss sedan göra det omtvistade synligt och vara den röst som lovar konkreta åtgärder där andra käbblar’.”

Ledaren nickade och slog lätt ut med armarna, höjde dem en aning som i en antydd talargest.

”Fred och välstånd är en bättre väg till ordning och harmoni, så ge alla chansen att njuta freden’, sade du också. Och du ska veta, Robert, att jag alltid har hållit med om det. Men ...”

Han drog ett djupt andetag och höjde ögonbrynen, så att blicken blev så där försvarslöst oskyldig som Roskow lärt sig var en föraning om att ledaren hade beska besked att leverera. Innan konsolideringen hade det varit en av hans främsta tillgångar i de kaotiska debatter och debila utfrågningar som på den tiden krävts för att närma sig makten.

”Jag vet ju hur riksdagen är”, fyllde Roskow i och kände en liten kula av brännande kyla ta form i mellangärdet. Han visste ännu inte vad det var. Han längtade verkligen efter en rök.

”Du vet hur riksdagen är.”

Ledaren nickade bekräftande och fortsatte:

”De sitter där, men det gör inte du. Bröderna bråttom kommer till skillnad från dig kunna vara med hela vägen. De andra ...”, ledaren smålog snett. ”Ja, de har ju alla sina egna små agendor, som du så väl vet.”

Roskow hasade ned från armstödet i soffhörnet och undslapp sig en pust som fick ledaren att fixera honom med blicken. Kulan i mellangärdet växte när insikten började ta form och Roskow fick anstränga sig för att kunna andas in.

”Mycket av ditt verk och – tror jag själv, Robert – din klarsyn i alla de här angelägenheterna, din förmåga att kunna sätta fingret på vad vi behövt göra för att komma hit, här där vi nu är ...”

Ledaren gjorde en svepande gest som om själva rummet de satt i vore en historisk utvecklingsfas.

”Jag tror det beror på just det. Att du aldrig behövt låta dig dras med av allt det dagliga och tarvliga i kampen. Att du varit fredad från det mesta av offentlighetens krav. Men nu har vi dragit kaninen ur hatten så alla kan se den. Nu måste andra händer ta vid, och då måste det bli kompromisser, jag tror du förstår det.”

Roskow nickade på ett sätt som påminde om en sittande bugning; den underdåniges böjning av nacken inför sin ledares upphissade ögonbryn. Vid detta med-

givande sänktes de och ledaren lutade sig framåt och knep ihop läpparna i en bekräftande min.

”Då tror jag att du också förstår hur du själv behöver positionera dig framöver. Reformerna ska vara på plats om ett år, och det vet alla som betyder något; de kommer bära ditt namn, men genom framtida kompromisser avvika från dina rena ideal, trots att stämman just gav dig sitt enhälliga stöd. Min linje kommer självfallet vara att vi nu genomför Roskow-reformerna, en konsekvent omläggning av nationalstatens organisation i enlighet med rättsstatens principer; enhälligt beslutade av partiets högsta organ, inspirerat av dess främste ideolog. Jag föreslår att du till en början skyller på överansträngning för att förklara att du nu drar dig tillbaka. Om nu saken alls skulle komma på tal, alltså; våra riksmidier kommer självfallet inte ta upp det. Men det finns ju ännu utrymme för okontrollerad ryktesspridning på nätet. Bäst vore nog om du helt enkelt bara försvann från rampljuset, menar jag; drog dig undan offentligheten utan kommentarer eller åthävor. Din sista stora tjänst till partiet blir att ge oss det spelrum vi behöver för att kunna omsätta dagens seger för förnuftet och freden, att ge oss ditt namn för att kunna visa upp det grumlade vinet som klart och rent. Kan du göra det? Klarar du det?”

Den isande kulan i magen som växt under hela den tid ledaren talat sprack med ens upp i vidöppen insikt. Roskow riste till av iskylan som grep om skuldrorna, medan han kände en sur uppstötning i strupen.

”Självklart full medborgarpension”, fortsatte ledaren, till synes omedveten om Roskows reaktion. ”Hedersmedborgarpension, menar jag förstås. Passande residens, allt det där. Men inga ämbeten eller officiella funktioner, Robert. Du blir en trogen och aktad, men numera avdankad, partiförtrogen som lever i välmåga men skyr offentligheten. Något privatliv att tala om har du ju aldrig haft ändå, så den sidan sköter väl sig själv ...?”

Roskow såg ledarens välkända småleende krypa fram, fryntligt och milt som alltid; lika intagande nu som när han, efter att blåskjortorna införlivats i partiet, säkrat det sjuttioprocentiga väljarstöd som öppnat för konsolideringens slutfas. De konstitutionella verktygen hade dessförinnan lagts på plats med de andra partier-

nas aningslösa hjälp, allt enligt Roskows plan. Även den berättelsen behövde om-
svepas och skyddas i väntan på glömskan. Han såg sitt verk framför sig, granskade
det, och såg med ens dess självklara slutpunkt.

Illamåendet var som bortblåst.

”Nej, Kenny! Mycket kan jag gå med på i pragmatikens namn, men nu går du
för långt!”

*

Sara vred sig i sängen. Fönstret var öppet, men trots den svala septemberkvällen
svettades hon. Sam snarkade i andra änden av det lilla rummet. Hon hade väntat sä-
kert en timme efter att mamma släckt och det blivit tyst i köket därutån. Nu, till
slut, vågade hon dra fram den gamla mobilen som han givit henne. Uråldrig, finsk
hade han sagt, inte ens med bildskärm, utan bara en blekgrönt lysande texttavla.

Det var efter att resultatet på det senaste medborgarprovet meddelats. Som
ordförande läste han upp domsluten och stannade sedan kvar för att lyssna på lek-
tionen som intresserad myndighetsföreträdare. Efteråt tog han henne åt sidan.

”Det ser ju mycket bra ut det här, Sara”, inledde han uppmuntrande. ”Ut-
märkt till och med – nu är det bara sista provet kvar. Det klarar du säkert galant!”

Han stannade upp en sekund, hämtade andan innan han fortsatte.

”Men sedan kommer ju proveniensvalideringen, som du vet och då finns det
osäkerheter.”

Hon mindes nu, i mobilens gröna sken, hur hon först inte förstått. Hur hon
med emfas framhöll att de minsann inte haft några brottslingar i slakten på flera ge-
nerationer – i så fall så långt tillbaka att var och varannan skulle kunna ställas ifråga
på samma grund.

”Du med!” insisterade hon och ångrade sig omedelbart. Även om man har
rätt i sak, är det viktigare vem man talar till och vad som passar sig, påminde hon
sig tyst.

Men förrättaren bara skrattade.

”Åh, inte tu tal om det!” Han nickade, fryntligt instämmande. ”Men här handlar det mer om den del av processen då bedömning snarare än hårda fakta blir avgörande.”

Det var i den stunden hon för första gången lagt märke till hans blick, hur den svepte längs med hennes kropp, nerifrån och upp tills deras ögon möttes och sedan tog en liten runda, som om han inspekterat hennes huvudform, öron och hår. Ljudlöst öppnades en dörr i hennes inre och aningen om vad som nalkades slank in. Just då hade inte funnits något annat sätt att dölja att hon genomskådat honom än att le.

”Du vet, ’Sara’”, hade han fortsatt. ”Det är ju inte vilket namn som helst, och ’Sam’, som i ’Samuel’ antar jag? Och så ’Jonas’, borta för alltid, slukad av det jättelika odjuret i fjärran land ...”

Bilden av broderns breda axlar vid diskhon, en yngre upplaga av hennes döda far.

Förrättaren hade lett tillbaka mot henne, suckat och slagit ut med händerna som om han velat svära sig oskyldig.

”Ester, ja, jag menar din mamma. Som du kanske vet känner jag ju henne lite grand genom basborgarplikten hon har. Jag säger inte ...”

”Namn?”

Sara var nu uppenbart förvirrad. Hade hon tagit fel på hans avsikter?

”Du har rätt förstås, bara namn, vad betyder det? Men namn berättar också en historia. Någonstans har namnen givits med en avsikt, en tanke. En linje av föreställningar och önskemål som löper över generationer och formar en kultur.”

”Men vi är lojala!” protesterade Sara. ”Både mamma och pappa har tjänat troget, pappa med livet som insats. Sam sliter på samma sätt. Vi ...”

Hon hade hejdat sig när han höjt handen för att signalera att hon gått för långt.

”Lojaliteten, det ska du ju veta vid det här laget, kan inte bara spåras i observerbara handlingar och medvetna tankar och känslor. Lojaliteten, och därmed nationstillhörigheten, finns även i den osynliga väv av kultur som formar oss och binder oss samman med det som varit långt tillbaka i historien, liksom med det som

ska ske i framtiden. Jag säger inte att din proveniens i det här avseendet inte kan duga, men heller inte att den automatiskt gör det. Det blir en bedömningsfråga, som jag sade. Det är lika för alla, det kommer du förstå när du läser om Roskow-reformernas historia i nästa kurs.”

Som för att trösta och lugna hade han strukit sin hand mjukt bara en enda gång över hennes hår.

”Jag tror du förstår?”

Hon hade nickat. Han hade sedan förklarat att han kunde komma ifrån till helgen, givit henne mobilen för att göra upp detaljerna och inskräp att hon måste gömma den och inte berätta det för någon.

Nu, i sängen hemma, tog det ett tag för henne att förstå hur hon skulle öppna meddelandet som väntade på henne. Det blev tydligen söndagen, platsen var den förväntade med tanke på hans ämbete. För ett ögonblick slogs hon av att hon kunde använda detta emot honom, att han gjort sig sårbar, att hon skulle kunna kräva rättvisa. Sedan besinnade hon sig inför insikten om hur svag hennes ställning var, hur lätt han med trovärdighet kunde förneka allt och hur liten vilja det skulle finnas att öppna en utredning om oegentligheter när det gällde det hon under kursen lärt sig var nationens viktigaste institutionella mekanism.

”Jag kommer att vara där”, lyckades hon till slut skriva på skärmen med den otypliga knappsatsen, där siffror och flera bokstäver samsades om utrymmet. ”I tid”, lade hon sedan till för säkerhets skull.

*

Tidigare samma kväll, inne på kontoret som inretts i det bakre rummet innanför själva mötessalen, behövde förrättaren bara slå på datorn för att via grannskapets samfällighetsserver ansluta direkt till nationalstatsarkivets medborgarförteckning. Eftersom han var partimedlem – ett krav när det gällde samfällighetsordförande – hade han även tillgång till den särskilda sektionen med partiets historiska dokumentation, inlemmat i arkivet sedan tio år tillbaka.

När han slog in "Robert Roskow" i sökfältet och tryckte på tangenten tog det bara en sekund för svaret att framträda på skärmen. Han undslapp sig en impulsiv svordom. Den enda referens som kom upp var till Roskow-reformerna och dem var han ju mer än lovligt bekant med. En kort text beskrev Roskows betydelse för partiets tidiga uppgång, hans roll som arkitekt bakom konsolideringen samt skapare av reformerna bakom nationens pånyttfödelse.

Inget mer, inte ens ett foto.

Förrättaren såg på klockan: tio minuter kvar tills mötet skulle börja. Irriterat förberedde han sig för att stänga ned anslutningen, då det plötsligt slog honom att medborgarregistraturen hade sin separata ingång. Han manövrerade sig tillbaka till startsidan och loggade in med sin särskilda behörighet. Registret var sammanfört med den gamla folkbokföringen, polisens belastnings- och spaningsregister, skattemyndighetens databas och sjukjournalhanteringen. I sin roll som grannskapets ordförande hade han tillgång till nästan samtliga korsreferenser och de behörigheter han saknade kunde han få efter begäran, om ämbetets plikter så skulle kräva.

Här fann han vad han sökte: Robert Roskow, drygt nittio år. Men inte medborgare förrän sju år tidigare! Död för två veckor sedan, innan dess bosatt i en liten lägenhet i ett av stadens utkantsområden, där han bott sedan en vecka efter att han tilldelats medborgarskapet. Men innan dess då? Förrättaren följde länken till uppgifter om 'objektets tidigare status' och där fanns förklaringen: 'ansökan ej inkommen' vid varje provningstillfälle sedan reformerna som bar hans namn trätt i kraft. Tills för sju år sedan, vill säga. Det fanns en länk till provresultatet: full pott, föga förvånande. Här fanns också ett foto, taget i samband med registreringen av medborgaransökan.

Förrättaren försökte jämföra det utmärklade gammelmansansiktet han nu betraktade med minnesbilden av den övertygande mannen på scenen där i huvudstaden för så länge sedan. Den högresta gestalten som han mindes hade varit smärt, och det var också det intrycket fotot gav, även om det inte visade kroppen. Roskow på scenen hade varit blond, med en överkamning som givit honom ett gubbigare

intryck än vad som egentligen passat hans ålder, men också skänkt auktoritet. Han hade inte uppfattat ögonfärgen då för länge sedan, men nu kunde han se att den varit blå. Det kvarvarande håret på fotografiet var vitt, så mycket det nu alls syntes med den praktiskt kortsnaggade frisyren. Säkert egen klippmaskin, tänkte förrättaren och erinrade sig frisörtiden på lördag – för att omedelbart le förväntansfullt inför vad som skulle följa dagen efter. Hon hade inte svarat än, men en varmt pulserande känsla i skrevet bekräftade att han inte hyste några tvivel om att hon skulle göra det.

”Jag tror ordföranden måste slutföra en viktig uppgift innan vi kan börja.”

Det var sekreterarens röst från salen utanför. Stolar skrapade och förrättaren förstod att han måste avsluta. Han ögnade snabbt igenom de pliktplaceringar Roskow haft under alla år som basborgare. Mestadels utomlands, kunde han konstatera. Som ordförande skulle han ha kunnat gräva fram exakt var, hur mycket transaktionerna hade inbringat statskassan och hur Roskows sammantagna produktivitetsbalans tedde sig, men det fanns inte tid för det just nu. Han behövde ta fram Eva-Lena Janssons uppgifter också, de behövdes för mötet.

För att inte tala om efteråt, tänkte han med tungt sinne och övergick till sina ämbetsysslor.

*

”Robert, du förvånar mig!”

Ledaren hade satt sig kapprak i fåtöljen och såg uppenbart chockerad ut.

”Tvinga mig inte att lösa saken mer handfast. Du förstår väl att ...”

Han tystnade tvärt. Roskow hade höjt handen i en gest som vore han en trafikpolis som beordrade halt. Ledaren var inte van att bli tillsagd, än mindre att lyda, och var känd för att kunna blixtra till i skarpa utfall mot invändningar. Men att en av hans närmaste förtrogna skulle obstruera så till den grad gjorde honom stum av häpnad.

”Lyssna på mig, Kenny. Du kan för fan inte ge mig en massa privilegier och lullull, och samtidigt gömma undan mig. Självklart uppskattar jag gesten, det är inte det, men för alla andra skulle det se ut som precis sådan korruption och dubbelmoral som vi alltid anklagat etablissemang för. Det skulle hota hela sista steget; få smolken som bröderna bråttom helt riktigt kommer att fylla bägaren med att synas för alla. Och jag själv då – den store reformarkitekten Roskow som du vill ha mig till? Jag skulle bli symbol för den nya arroganta eliten som kommit i den gamla ställe. De kommer att se en lögn, där vi har lovat ren sanning, en feg kringgående rörelse, där vi har förespeglat ett rakryggt avslut med globalisternas dekadens. Ingen konsolidering i världen kommer att kunna vidmakthålla partiets ställning under de villkoren. Inte på fredlig väg, och du har ju förstått att den andra vägen är ohållbar, säger du.”

Han hämtade andan. Förutom väsan av luften som ledaren girigt drog ned i strupen var det tyst.

”Jag vet att du egentligen är enig med mig om det här”, fortsatte han något mjukare. ”Om du bara stannar upp och bortser från vår långa tid tillsammans i kampen inser du det. Det är en avgörande skillnad mellan oss – dig och mig – och bröderna bråttom: för oss är makten intressant på grund av målet om den trygga och sunda nationen, och vi har kraften och förmågan att bortse från personliga och känslomässiga aspekter som skymmer denna ideologiska kärna. För de andra ...? Tja ...”

Ledaren satt tyst och alltmer uppmärksam under utbrottet. Lätt framåtlutad och mjukt nickande gav han intryck av att finna just *din* synpunkt särskilt värd att beakta. Det var en pose som Roskow ofta sett honom inta under möten och konferenser, men det fanns viktiga variationer. Ibland var det en ansats till ’ledarsprånget’, som det kallats i den inre kretsen på den tiden då den interna kampen mot infiltratorer, entrister och opportunisterna från olika håll prioriterats i partiarbetet. Ledaren hade en oöverträffad förmåga att med vänligt tillmötesgående locka den som borde vakta sin tunga att blotta sitt hjärtas innersta mening, så att han sedan på tryggt avstånd kunde instruera sin stab att ta itu med problemet. Men ibland signa-

lerade hållningen något annat, ibland saknades rovdjurets glimt i blicken som Roskow lärt sig att känna igen så väl. Ibland var ledarens lugna koncentration inget annat än ett tecken på att han sett en lucka i sin egen logik och ivrigt lät någon annan stänga den åt honom.

Nu satte han händerna mot knäna och hävde sig långsamt tillbaka mot ryggstödet.

”Så, vad du säger, Robert, är att ingen gris får vara mer jämlik än någon annan?”

Ledaren slog ut med armarna.

Roskow hade tagit sitt språng, nu fanns det ingen annan väg än framåt.

”Det är vad jag säger. Genomför reformerna, Kenny, precis som vi lovat. Du vet att jag kommer göra det som krävs, att jag kommer vara lojal; belöningar är inte det som driver mig.”

”Vägen är ingenting, målet är allt?”

”Jag kommer minnas vår gemenskap, inte minst den här kvällen, tro inte annat! Med värme, menar jag. Men du har rätt i vad du sade förut; jag är inte mycket för människor och personlig närhet. Så inte *allt* kanske. Vägen har haft sina goda sträckor och de ska jag alltid minnas. Inte allt – men det enda som betyder något om jag tvingas välja.”

Roskow erinrade sig en av många detaljer i de långa styrelsediskussionerna kring hur den nationella medborgarkulturens rämärken skulle förhålla sig till de av tradition närstående grannländerna. Hur några av de mest devota renhetsivrarna pläderat för en skarp och principiell gränsdragning och sig själv ovetande avslutat sin drapa med ett danskt talesätt.

”Til syvende og sidst”, tillade Roskow nu med en antydning till leende.

Ledaren lade huvudet på sned, nickade därpå kort och reste sig.

”Bilen är nog här nu, kommer du med?”

”Åk du”, svarade Roskow och satt kvar. ”Jag tar en taxi lite senare.”

*

Kvinnan framför jordfästningsförrättaren skakade av gråt. Samfällighetens möte var avslutat, grannskapets övriga medborgare hade gått hem till sitt och salen var nedsläckt. Bara det tunga sammanträdesbordets kortända lystes fortfarande upp av ordförandens lilla läslampa.

”Men hur kan det inte vara värt någonting?” hulkade hon grötigt med ansiktet i händerna.

I en många gånger upprepad gest förde han sin öppna hand mjukt mot hennes axel. Ett varsamt grepp som han hoppades skulle signalera omtanke och tillförsikt.

”Visst är det värt något, Eva-Lena. Något annat får du inte säga! Alla vi i grannskapet vet ju hur lojal du varit i alla år.”

Kvinnan nickade stumt, ännu med ansiktet dolt.

”Men just därför vet du ju också bättre än många andra i din situation att lagen måste följas. Se bara på medborgare Roskow som jag nämnde på mötet i kväll; ett lysande exempel. Hur han utan minsta knyst eller åthäva accepterade sitt basborgarskap och den automatiska uteslutningen ur partiet det innebär. Han som själv tänkt ut grunderna för vår nations trygga enhet! Han godtog följderna av att inte lämna in sina ansökningar i tid.”

”Men sedan blev han ...”, bröt kvinnan in med tjock röst och lyfte till förrättarens lättnad slutligen ansiktet ur händerna.

”Precis, Eva-Lena, det är lika viktigt! Sedan följde han reglerna och klarade kvoten på ålderns höst. Fick en namngiven grav när han mött sitt slut.”

Han log och nickade uppmuntrande, nöjd över hur den lilla anekdoten kring dagens förrättning som han underhållit mötesdeltagarna med under fikapausen kommit till nytta.

”Och du är ju ingen gamling eller så. Du har gott om tid kvar att komma tillbaka! Var bara mer noga nästa gång att vara i god tid och glöm inte att sätta dig in i den senaste upplagan av provfrågorna.”

Du har femton år på dig, hur kan du missa det? tänkte han samtidigt, med ens led på situationen. Eva-Lena verkade ha tagit sig samman. Mascaran rann i mörk-

grå strilar under ögonen och kinderna var narigt röda av tårarnas sälla, men hon satt nu i alla fall upprätt och föreföll samlad. Han lät sin hand lämna hennes axel och sträckte sig efter omställningsbroschyren.

”Du har som du vet en vecka till ditt förfogande. Du får lön under tiden, men behöver inte gå till jobbet, din närmaste chef får ett automatiskt meddelande om läget. På måndag, det är viktigt, måste du lämna passet hos polisen. Sedan brukar jag alltid ge rådet att fortast möjligt inställa sig hos plikt- och bostadsanvisningen. Lika bra att veta vad som väntar, så att du kan förbereda dig på bästa sätt.”

Efter många grannskapsmöten visste han att hon var språkkunnig. Det talade för en utländsk postering; de turkiska bauxitfälten, kanske? Han hade förstått att det var många som gått den vägen efter att handelsavtalet med kalifen blivit klart. Men det sade han ingenting om; antingen förstod hon själv hur landet låg, eller så gjorde hon det inte. Hon tog i vart fall emot broschyren och nickade, reste sig, mumlade ett tack och gick mot dörren.

”På återseende!” avslutade han som han brukade i dessa lägen och precis som alltid höll han på att tillägga ’medborgare’, men hejdade sig i sista stund.

Om hon ens lever om femton år, tänkte han i stället lakoniskt. Det kan hända mycket på den tiden. Även om Eva-Lena var bättre rustad än de flesta för basborgarpliktens påfrestningar så gick det inte att förutsäga vilka dessa skulle bli, det fick nationens behov avgöra. Kanske skulle hon duka under och bli en av alla namnlösa i den stora kullen invid värmeverket. Ingen förrättning eller gravsten, men å andra sidan till nytta in i det sista.

”För nationens och framtida generationers väl”, mumlade han mekaniskt för sig själv och föste ihop traven med broschyrer innan han lade tillbaka dem i lådan i bordets kortända. Samtidigt som han lade ämbetsklubban i rätt läge inför nästa möte vibrerade det i fickan. Kuken vaknade omedelbart till, mindre av den stimulerande känslan än av aningen om vem det var som hörde av sig.

Ute på trappan hade månen rest sig full och grann på en klar kvällshimmel. Han hade en kvart att köra till villan där familjen väntade. Ingen förrättning de närmsta dagarna, tänkte han belåtet, men väl annat. Han log för sig själv och drog

in den ljumma höstluften. Prognosen lovade fortsatt brittsommar. Det skulle bli en fin helg!

*

Tystnaden när dörren stängts bakom ledaren fick Roskows hand att åter dras mot kavajfickan och cigarillasken. Så var det avgjort, tänkte han medan han reste sig och satte ena foten på soffbordet, det jag alltid undrat: hur mitt liv skulle behöva te sig för att slutligen falla på plats. Han genomförs av den ensamhet som präglat honom sedan pojkåren – mindre som villkor än som grundhållning – och hur denna nu kunde fullkomna honom. Samma ensamhet som han var säker en gång hade lockat honom till rörelsen – då en skara utstötta och föraktade – och som, väl där, fått honom att instinktivt ana hur detta grundtillstånd måste bejakas för att deras kamp skulle kunna nå sitt mål. Ingen given eller evig tillhörighet kan förenas med människans yttersta grundvillkor att stå utsatt i världen. Således måste den goda nationens trygga enhet byggas inte på arv, människotyper, färdiga gruppindelningar eller ens prestationer, utan på något som politiken behövde konstruera. Det ligger ingen nationell kultur och väntar för att bygga samhället på, utan det är statens huvuduppgift att skapa en sådan, liksom formerna för dess genomdrivande.

Kenny hade alltid instinktivt anat det här, tänkte Roskow nu: hur mitt livsverk bottnar i min allra innersta livshållning. Det var därför Kenny passade till ledare och inte Robert Roskow, det var därför Kenny så omedelbart kunde acceptera Roskows strama rättelse av det ursprungliga erbjudande som egentligen inte borde ha kunnat avvisas. Det var därför han med en sådan lätthet stängt dörren bakom sig då han ensam gått ut till den väntande bilen.

Roskow såg på skon som efter det inledande steget upp nu vilade med sulan mot bordsskivan: konfettistänken mot det blanka, svarta lädret och, där ovan, benet krökt i beredskap. En sista akt, tänkte han, utan att fullt ut förstå vad den tanken ville säga honom. Spänstigt hävde han sig upp och stod med ens på bordet. Handen greppade nu om den flata, svala plåtasken i fickan. Blicken var däremot

riktad rakt upp. Roskow hade alltid varit högväxt och vig, så att med den andra armen sträcka sig för att nå den lilla benvita plastdosan i taket erbjöd ingen märkbar svårighet. Han knixade till med handen så att brandvarnaren lossade från sitt fäste och klev sedan i en och enda rörelse tillbaka ned från bordet med den i sitt grepp. Samtidigt lyfte han med andra handen asken ur fickan och placerade den på bordskivan. Dosan lade han intill, och efter att ha kopplat ur batteriet sjönk han slutligen tillbaka mot ryggstödet igen.

Snabbt drog han till sig asken och öppnade locket; doften av cigarill slog mot honom och ökade begärets pockande brådska. Rörelsen att ta en cigarill, föra den till munnen, tända och drag in ett djupt bloss var ögonblicklig. Han lutade sig tillbaka, samtidigt som röken strömmade tjockt ur näsborrarna. Lättnaden spred sig i bröstet, liksom vissheten i hans inre. Han såg mot dörren. Den förblev stängd.

Not:

Redaktionell granskning: Nina Katarina Karlsson och Ulrika Jannert Kallenberg

Korrektur: Ulrika Jannert Kallenberg